

Datum

18 december 2015

Versie

1.0

Auteur(s)

Rekenkamercommissie Stichtse Vecht
Margot Gerritsen (PublicStuff)

Status

Definitief

Gemeente Stichtse Vecht en de Millenniumdoelen

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doel onderzoek	3
1.2 Onderzoeksvraag en -proces	3
1.3 Conclusies	4
1.4 Aanbevelingen	4
2 Doelstellingen Stichtse Vecht als Millenniumgemeente	5
2.1 De doelen van Stichtse Vecht als Millenniumgemeente	5
2.2 Verplichtingen voor een Millenniumgemeente en Fairtradegemeente ..	7
3 Uitvoering geven aan status Millenniumgemeente	9
3.1 Organisatie en proces	9
3.2 Activiteiten en subsidies	10
3.3 Activiteiten Platform Fairtrade Stichtse Vecht en andere partijen	12
3.4 Financiën	13
3.5 Verhouding middelen en doelen	15
4. Bijdrage aan Millenniumdoelen	16
5. Bestuurlijke reactie	20
6. Nawoord rekenkamercommissie	22
Bijlage 1: Bronnenoverzicht	23
Bijlage 2: Criteria Fair Trade Gemeente	24
Bijlage 3: Activiteiten	26
Bijlage 4: Gebruik Millenniumpakket	27

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

De gemeente Stichtse Vecht heeft in 2011 besloten Millenniumgemeente te worden. Het idee van een Millenniumgemeente is dat zij samen met haar inwoners bijdraagt aan het behalen van de Millenniumdoelen, die de Verenigde Naties in 2000 vaststelden.

Over de Millenniumdoelen

De VN Millenniumdoelen zijn acht ambitieuze doelen gericht op wereldwijde armoedebestrijding die in 2000 in New York werden vastgesteld.

De acht Millenniumdoelen zijn:

- Doel 1: De armoede halveren en minder mensen honger
- Doel 2: Alle jongens en meisjes gaan naar school
- Doel 3: Mannen en vrouwen hebben dezelfde rechten
- Doel 4: Kindersterfte is sterk afgenomen
- Doel 5: Verbetering van de gezondheid van moeders
- Doel 6: De verspreiding van ziektes als AIDS en malaria is gestopt
- Doel 7: Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu
- Doel 8: Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp.

De doelen werden weliswaar door regeringsleiders vastgesteld, maar om ze voor 2015 daadwerkelijk te kunnen halen is ieders hulp nodig, met name op lokaal niveau¹. Vanuit de VNG kunnen gemeenten worden ondersteund bij het invulling geven aan de Millenniumgemeentecampagne.

In 2015 lopen de huidige doelen af en komen er nieuwe doelen, namelijk de Duurzame Ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals). Deze gaan over economische, ecologische en sociale duurzaamheid en zijn gericht op de periode 2015-2030. Deze doelen zijn in september 2015 formeel vastgesteld.

In dit onderzoek gaat de RKC na hoe de gemeente Stichtse Vecht invulling heeft gegeven aan haar status als Millenniumgemeente en wat hiervan de resultaten zijn. Dit met als doel inzichten aan te reiken die kunnen bijdragen aan de effectiviteit van een eventuele (vernieuwde) campagne vanaf 2015.

1.2 Onderzoeksvraag en -proces

Voor dit onderzoek heeft de rekenkamercommissie de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

'Heeft de wijze waarop Stichtse Vecht invulling heeft gegeven aan haar status als Millenniumgemeente, bijgedragen aan de realisatie van de Millenniumdoelen?'

De deelvragen hierbij zijn:

1. Wat waren voor de raad van Stichtse Vecht de overwegingen om Millenniumgemeente te worden en welk doel stond de raad hierbij voor ogen?
2. Op welke wijze is er uitvoering gegeven aan de Millenniumgemeente qua organisatie, activiteiten en middelen?
3. Tot welke concrete resultaten (in termen van bewustwording, projecten, geldinzameling, ...) hebben de inspanningen geleid in relatie tot de Millenniumdoelen?

¹ VNG, (2008), De VN Millenniumdoelen zijn gemeen(te)goed!

De RKC heeft gekozen voor een beknopt onderzoek. Dit betekent dat de onderzoeksvragen zijn beantwoord aan de hand van documenten en een gesprek met de ambtelijke organisatie. Een uitgebreid onderzoek zou onevenwichtig zijn geweest in relatie tot de beperkte financiële middelen die met het onderwerp Millenniumgemeente zijn ingezet. De uitvoering van het feitenonderzoek is door de RKC uitbesteed aan Margot Gerritsen (PublicStuff).

1.3 Conclusies

1. De gemeente heeft de motie van de raad om zich aan te melden als Millenniumgemeente grotendeels uitgevoerd. Echter, in plaats van zich actief in te zetten voor 2 Millenniumprojecten, heeft de gemeente dit voor 1 project – het certificaat Fairtradegemeente – gedaan. Een tweede Millenniumproject is niet aangewezen en/of uitgevoerd.
2. Er is door maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven hard gewerkt om het predicaat Fairtradegemeente te verkrijgen en behouden. Dit heeft het aantal verkooppunten en het gebruik van fair trade producten in Stichtse Vecht gestimuleerd en vergroot. Het kopen en gebruiken van fairtradeproducten draagt bij aan een betere wereld en levert een bijdrage aan de Millenniumdoelen. De bijdrage die er in Stichtse Vecht is geleverd, is uiteraard relatief beperkt, maar daardoor niet minder waardevol.
3. Het onderwerp Stichtse Vecht als Millenniumgemeente heeft weinig tot geen aandacht gekregen van bestuur, ambtelijke organisatie en politiek. Er is voor de Millenniumgemeente – behoudens een (ambtelijke) startnotitie geen gedegen plan met inhoudelijke doelstellingen, activiteiten en een planning opgesteld. Ook kwam het onderwerp inhoudelijk niet voor in begrotingen en is het – voor zover de RKC heeft kunnen nagaan – na het aannemen van de motie hierover niet meer aan de orde geweest in raadsvergaderingen. Het heeft de RKC bevreemd dat er door de VNG geen eisen zijn verbonden aan de status van Millenniumgemeente. Over het onderwerp fairtrade is – bewust – meer gecommuniceerd door de gemeente en het Platform Fairtrade Stichtse Vecht dan over het onderwerp Millenniumgemeente.

1.4 Aanbevelingen

1. Mocht de gemeente overwegen een rol voor zichzelf te zien bij de nieuwe doelen van de Verenigde Naties, de Sustainable Development Goals 2015-2030, dan bevelen wij raad en college aan goed te doordenken wat zij hiermee wil bereiken. Het is vervolgens aan het college om dit uit te werken en uit te voeren.
2. Dit onderzoek is door de RKC bewust beknopt gehouden. Indien er behoefte is aan een breder beeld, dan beveelt de RKC de gemeenteraad aan eens uitgebreider met de betrokken maatschappelijke organisaties terug te blikken op het proces van de Millennium- en Fairtradegemeente om leerpunten voor de toekomstige samenwerking tussen gemeenten en organisaties te verkrijgen.

2 Doelstellingen Stichtse Vecht als Millenniumgemeente

2.1 De doelen van Stichtse Vecht als Millenniumgemeente

De bevindingen van de RKC komen langs de lijn van een tweetal criteria tot stand.

criterium 1: De gemeente heeft specifieke, meetbare en tijdgebonden doelstellingen verbonden aan het besluit om Millenniumgemeente te zijn.

Bevindingen:

- Het is onduidelijk wat de gemeente Stichtse Vecht precies wilde bereiken als Millenniumgemeente; het ontbreekt aan concrete inhoudelijke doelstellingen op dit vlak.
- De opdracht die de raad aan het college in de motie 'Aanmelden Millenniumgemeente' heeft meegegeven -aanmelden als Millenniumgemeente, actief inzetten voor 2 te definiëren Millenniumprojecten en voortzetting uitreiking Wereldbokaal- heeft meer het karakter van een prestatie-eis dan van een maatschappelijke doelstelling, maar is in zichzelf specifiek, meetbaar en tijdgebonden.
- Het eerste gedefinieerde Millenniumproject is het verkrijgen van het predicaat Fairtradegemeente. Hiervoor dient de gemeente te voldoen aan een aantal extern vastgestelde criteria, oftewel specifieke en meetbare prestaties.
- De motie Millenniumgemeente is door het college niet verder uitgewerkt tot een plan van aanpak of iets soortgelijks. Ook de programmabegrotingen 2013 en 2014 bevatten geen doelstellingen ten aanzien van de Millenniumgemeente, Millenniumdoelen of fairtrade.

Toelichting

'Stichtse Vecht meldt zich in 2011 aan als Millenniumgemeente.' Zo staat het op pagina 21 van het Coalitieprogramma 2011-2014² van 3 januari 2011, zonder enige toelichting, argumentatie of doelstelling. Op 25 mei 2011 verschijnt het Collegeprogramma 2011-2014 waarin het college haar speerpunten aangeeft. Hierin wordt geen melding gemaakt van de ambitie om Stichtse Vecht aan te melden als Millenniumgemeente.

Motie 'Aanmelden Millenniumgemeente'

Op 21 december 2011 dient GroenLinks de motie 'Aanmelden Millenniumgemeente' in, welke door de gemeenteraad wordt aangenomen. De motie krijgt vrijwel unanieme steun in de gemeenteraad.

Middels deze motie heeft de raad het college opgedragen om:

- zich bij de VNG aan te melden als Millenniumgemeente en het basispakket gedurende 4 jaar aan te schaffen en te bekostigen uit de vrijkomende gelden van het budget van de voormalige Milieuadviesraad Maarssen;
- zich vanaf 2012 actief in te zetten voor minimaal twee te definiëren Millenniumprojecten, naast de voortzetting van de uitreiking van de Wereldbokaal.

Het eerste deel van deze opdracht van de raad aan het college kan geduid worden als een prestatie-eis: aanmelden als Millenniumgemeente en het basispakket aanschaffen. Dit is op zichzelf specifiek

² Gemeente Stichtse Vecht (2011), Stabiliteit en vertrouwen; Coalitieprogramma 2011-2014, p.21. Deze coalitie – de eerste in het bestaan van de nieuwe gemeente – bestaat uit VVD, CDA, D66, ChristenUnie-SGP, Streekbelangen en Het Vechtse Verbond.

en meetbaar geformuleerd. Niet tijdgebonden, maar het is gebruikelijk dat een college een motie binnen redelijke termijn uitvoert.

Het tweede deel van de opdracht richt zich op hetgeen de raad wil dat het college gaat doen, namelijk: zich actief inzetten voor twee te definiëren Millenniumprojecten (voor de duidelijkheid: er staat niet Millenniumdoelen) en de voortzetting van de uitreiking van de Wereldbokaal. Op zich is het eerste deel van deze gevraagde prestatie meetbaar, maar deze is weinig specifiek en tijdgebonden. Het tweede deel is specifiek en meetbaar. En tijdgebonden door de aanduiding 'voortzetting'.

De volgende overwegingen zijn in de motie zijn genoemd om het college de opdracht te geven zich aan te melden als Millenniumgemeente:

- De voormalige gemeente Breukelen was al sinds 2007 Millenniumgemeente;
- De VNG biedt vanaf 2012 (t/m 2015) een basispakket van Millenniumgemeente diensten, dat € 2.015 per jaar kost (slechts een kwart van de daadwerkelijke waarde, dankzij cofinanciering van SBOS en VNG),

Tijdens dezelfde raadsvergadering in december 2011 is besloten dat Stichtse Vecht zich in ieder geval inzet voor het Millenniumdoel 8 'eerlijke handel', oftewel: fair trade³. Ook zou burgemeester van 't Veld bij haar benoeming tot burgemeester in december 2011 – als welkomstcadeau - door de gemeenteraad zijn verzocht om van Stichtse Vecht een Fairtradegemeente te maken⁴. Zij was destijds voorzitter van de landelijke vereniging van wereldwinkels.

De RKC stelt dat het behalen van het Fairtradecertificaat is gedefinieerd als het eerste project waar de gemeente zich actief voor gaat inzetten.

Motie' Stichtse Vecht Fairtradegemeente in 2013'

Op 30 oktober 2012 is de motie 'Stichtse Vecht Fairtradegemeente in 2013' door de gemeenteraad aangenomen. Dit gebeurde met 27 stemmen voor en 5 tegen. De raad heeft het college opgedragen:

- om middels gemeentelijke communicatie te uiten dat zowel gemeenteraad, college als ambtelijke organisatie in woord en daad de fairtradedoelen nastreven;
- te bevorderen dat de gemeente in haar beleid rekening houdt met fairtrade, zoals bijvoorbeeld het gebruik van fairtrade producten;
- in overleg met het Platform Fairtrade Stichtse Vecht te komen tot passende ondersteuning bij het binnenhalen van de titel 'fairtradegemeente' midden 2013;
- haar sleutelpositie te bestendigen door het faciliteren van een eerste fairtrademeting.

De RKC stelt vast dat de raad het college in deze motie voornamelijk prestatie-eisen met inspanningsverplichting meegeeft, geen resultaateisen of maatschappelijke doelstellingen.

De volgende overwegingen worden in de motie 'Stichtse Vecht Fairtrade 2013' genoemd:

- de gemeenteraad hecht grote waarde aan duurzaamheid en wil aan zowel Millenniumdoelstellingen als fairtradedoelen werken;
- mede op initiatief van het college is onlangs het Platform Fairtrade Stichtse Vecht opgericht waarin bewoners, bedrijven en organisaties uit Stichtse Vecht vertegenwoordigd zijn;
- ook de gemeente is hierin partner;
- het Platform Fairtrade Stichtse Vecht streeft er naar om Stichtse Vecht midden 2013 de titel 'Fairtradegemeente' te laten verkrijgen;

³ Document 'beknopte toelichting op enkele onderdelen t.b.v. het informatieverzoek i.v.m. onderzoek Millenniumdoelen' door de rekenkamercommissie.

⁴ Platform Fairtrade Gemeente Stichtse Vecht, (augustus 2012), concept-Plan van Aanpak, versie 5.0

- het voor erkenning als Fairtradegemeente noodzakelijk is dat de gemeenteraad zich vóór fairtrade door middel van het aannemen van een (deze) motie. u itspreekt

Van moties naar beleid

De gemeente heeft geen inhoudelijk beleid geformuleerd naar aanleiding van de aangenomen motie 'Aanmelden Millenniumgemeente'. Wel is er overleg geweest tussen de betrokken portefeuillehouder, de beleidsadviseur en zijn teamleider. Uit dit overleg is naar voren gekomen dat het traject participatief zou worden ingericht en dat er een startbijeenkomst georganiseerd zou worden met verschillende lokale partijen. Deze zijn door de burgemeester schriftelijk uitgenodigd. Ter voorbereiding op deze startbijeenkomst is door de gemeente een (ambtelijke) Startnotitie⁵ opgesteld.

De uitvoering van de motie Stichtse Vecht Fairtrade 2013 heeft grotendeels gelegen bij het Platform Fairtrade Stichtse Vecht, waar de gemeente deel van uitmaakt. Dit Platform heeft een Plan van Aanpak⁶ opgesteld met een strategie om de gemeente te laten voldoen aan de campagne-eisen⁷ en het predicaat Fairtrade te laten verkrijgen. Daarnaast heeft de gemeente een rol als het gaat om de inkoop van fairtrade producten.

Begrotingen en Subsidieprogramma

In de begrotingen voor 2013 en 2014 zijn geen doelstellingen opgenomen ten aanzien van de Millenniumgemeente, Millenniumdoelen of fairtrade.

In de subsidieprogramma's 2013 en 2014-2015 is het volgende verwoord ten aanzien van de te verstrekken subsidies: 'Jaarlijks is een subsidiebudget van € 3.500,- beschikbaar voor subsidies op het terrein van ontwikkelingssamenwerking. Van dit budget is € 2.000,- beschikbaar voor het beste initiatief op het terrein van ontwikkelingssamenwerking dat door een onafhankelijke jury wordt verkozen tijdens de jaarlijkse uitreiking van de wereldbokaal door SISABplus. De resterende € 1.500,- is beschikbaar voor organisaties in Stichtse Vecht die op het terrein van ontwikkelingssamenwerking een bijdrage leveren aan de Millenniumdoelstellingen. De subsidie bedraagt in de jaren 2013 en 2014 jaarlijks maximaal € 250,- per aanvrager⁸. Een voorwaarde om voor deze subsidie in aanmerking te komen is dat de organisatie op het terrein van ontwikkelingssamenwerking een bijdrage levert aan één of meerdere Millenniumdoelstellingen. Bij subsidiëring van activiteiten op het terrein van ontwikkelings-samenwerking geldt: 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt'. Een uitzondering hierop is de subsidie ten behoeve van de jaarlijkse uitreiking van de wereldbokaal.'

2.2 Verplichtingen voor een Millenniumgemeente en Fairtradegemeente

Criterium 2: De gemeente heeft inzicht in de gestelde verplichtingen die voortkomen uit de status van Millenniumgemeente.

Bevindingen:

- Er zijn geen verplichtingen of eisen verbonden aan de status van Millenniumgemeente door de VNG of andere instantie. Wel geeft de VNG documentatie uit over de wijze waarop een gemeente invulling kan geven aan haar rol, maar dit alles is vrijblijvend van aard.
- Aan het predicaat Fairtradegemeente worden wel eisen gesteld. Door een onafhankelijke jury wordt beoordeeld of een gemeente aan de 6 gestelde criteria voldoet. De gemeente Stichtse

⁵ Gemeente Stichtse Vecht, (mei 2012), Startnotitie project Stichtse Vecht Millenniumgemeente en Fairtradegemeente

⁶ Platform Fairtrade Gemeente Stichtse Vecht, (augustus 2012), concept-Plan van Aanpak, versie 5.0.

⁷ Zie criterium 2 van deze rapportage.

⁸ Per 2015 is het maximum van € 250 uit het subsidieprogramma geschrapt.

Vecht heeft hier in 2013 en 2014 blijkaar in voldoende mate aan voldaan, aangezien zij het predicaat in 2013 ontving en in 2014 behield.

Toelichting

Aan het zijn van Millenniumgemeente worden geen concrete eisen of verplichtingen gesteld. Wel staat op de site Millenniumgemeente.nl het volgende te lezen: 'Een Millennium Gemeente draagt samen met haar inwoners bij aan het behalen van de VN Millenniumdoelen: acht internationale afspraken om de armoede in de wereld te halveren. Zij doen dit door initiatieven uit de bevolking te stimuleren en door duurzaam beleid en eerlijke handel.'

Aan het zijn van een Fair Trade gemeente zijn wel verplichtingen verbonden. Een gemeente mag het predicaat Fair Trade gemeente dragen als er aantoonbaar is voldaan aan de volgende 6 criteria⁹:

1. **Een lokale werkgroep stimuleert fairtrade.** Er is een lokale werkgroep actief die initiatieven neemt om de titel Fairtradegemeente te behalen en behouden.
2. **De lokale overheid kiest fairtrade.** Het gemeentebestuur spreekt zich uit vóór fairtrade. De gemeente neemt dit op in beleid en koopt fairtrade in.
3. **Winkels en horeca verkopen fairtrade producten.** In plaatselijke winkels verkopen ze duidelijk zichtbaar eerlijke producten. Horecazaken serveren fairtrade producten.
4. **Bedrijven en organisaties gebruiken fairtrade.** Lokale bedrijven en maatschappelijke organisaties kopen en gebruiken fairtrade producten.
5. **Lokale (media)aandacht voor fairtrade.** Er bestaat een strategie om de campagne langdurig in het nieuws te houden. De werkgroep organiseert publieksevenementen.
6. **Stimuleer maatschappelijk verantwoord ondernemen.** De werkgroep ondersteunt of onderneemt zelf initiatieven die bijdragen aan duurzaamheid.

De bovenstaande 6 criteria zijn voorzien van indicatoren, waardoor inzichtelijk is waar precies aan voldaan moet zijn om in aanmerking te komen voor het predicaat Fairtrade. In bijlage 2 is een tabel opgenomen met de criteria en de bijbehorende indicatoren.

⁹ ICCO, Landelijke Vereniging van Wereldwinkels en Stichting Max Havelaar, (2012), Handleiding Fairtrade gemeente; breng Fairtrade dichterbij.

3 Uitvoering geven aan status Millenniumgemeente

3.1 Organisatie en proces

Na het aannemen van de motie in december 2011 heeft er op 26 april 2012 een startbijeenkomst plaatsgevonden. Dit met als doel om 'met betrokken partners van gedachten te wisselen over het thema fairtrade en de wijze waarop Stichtse Vecht als Millenniumgemeente invulling wil geven aan de Millenniumdoelstellingen'¹⁰. Aan dit overleg namen de volgende partijen deel: Stichting Internationale Samenwerking Breukelen (SISABplus), Stichting Internationale Samenwerking Loenen (SISAL), Stichting Ontwikkelingsproject Maarssen-Outjo (SOMO), Wereldwinkel Breukelen, Wereldwinkel Maarssen, Oikocredit, Heilig Hart Kerk Maarssen en de gemeente Stichtse Vecht.

Uit het verslag¹¹ kan worden afgeleid dat:

- het de bedoeling is dat er een robuuste werkgroep komt die zich bezig gaat houden met fairtrade;
- er een discussie plaatsvindt over de Millenniumdoelen versus fairtrade.
- er is besloten om zich in eerste instantie specifiek op fairtrade te richten, maar tegelijkertijd na te denken over mogelijke activiteiten die zich richten op de andere Millenniumdoelstellingen.
- het de bedoeling was om aan het einde van deze bijeenkomst over de andere Millenniumprojecten te brainstormen, maar vanwege te weinig tijd is dit doorgeschoven naar de volgende bijeenkomst. Deze bijeenkomst zal eind mei / begin juni worden gepland.
- de Millenniumdoelen en fairtrade zeer nauw gerelateerd zijn aan duurzaamheid. Er zal worden nagedacht of en hoe dit in combinatie met elkaar kan worden opgepakt.
- de vertegenwoordiger van de Wereldwinkel Breukelen als voorzitter van de werkgroep (het Platform) wil optreden.
- het doel is om in ieder geval halverwege 2013 Fairtradegemeente te worden.

De gemeente Stichtse Vecht heeft zich medio 2012 bij de VNG aangemeld als Millenniumgemeente, en heeft met de VNG een overeenkomst afgesloten voor het basispakket in de campagneperiode 2012-2015.

In het door de Platform Fairtrade Stichtse Vecht opgestelde Plan van Aanpak¹² is de volgende taakverdeling aangegeven:

- Rol werkgroep: De werkgroep zet zich in om de titel Fairtradegemeente te behalen en te behouden en is verantwoordelijk voor het opzetten en sturen van de lokale campagne. Van belang is een heldere verdeling van taken en verantwoordelijkheden en een duidelijke rol van alle leden van de werkgroep. Ook is het van belang dat verschillende specialismen aanwezig zijn, zoals financiële kennis, inhoudelijke kennis, kennis over het bouwen van een website en communicatie know how.
- Rol gemeente: In samenwerking met alle andere betrokken partijen streeft de gemeente ernaar om van Stichtse Vecht een Fairtradegemeente te maken. De gemeente heeft in de werkgroep geen leidende rol, maar is één van de partijen. De gemeente wordt in de werkgroep vertegenwoordigd door een beleidsadviseur, een raadslid en incidenteel de betrokken portefeuillehouder. De gemeente heeft vooral een faciliterende en beleidsondersteunende rol. Ook

¹⁰ Document 'beknopte toelichting op enkele onderdelen t.b.v. het informatieverzoek i.v.m. onderzoek Millenniumdoelen' door de rekenkamercommissie.

¹¹ Verslag Startbijeenkomst over Millenniumdoelen en Fairtrade, 26 april 2012 van 19.30 – 21.00 uur.

¹² Platform Fairtrade Gemeente Stichtse Vecht, (augustus 2012), concept-Plan van Aanpak, versie 5.0

stelt de gemeente een werkbudget beschikbaar. Verder is de gemeente vraagbaak, denkt de gemeente inhoudelijk mee over het project en kan daar waar nodig het netwerk van de gemeente worden ingezet. Ten slotte draagt de gemeente zorg voor het behalen van het tweede criterium door fairtrade in het gemeentelijke beleid op te nemen en hiernaar te handelen.

Op basis van het meest recente overzicht¹³ van deelnemende organisaties stelt de RKC vast dat de Parochie Breukelen is toegetreden tot het Platform Fairtrade en dat de Stichting Internationale Samenwerking Loenen (SISAL) en de Heilig Hart Kerk Maarssen niet langer onderdeel uitmaken van het Platform.

Uit het communicatieplan van het Platform Fairtrade komt het volgende naar voren als het gaat om de verhouding tussen de Millenniumgemeente en de Fairtradegemeente: 'Tegelijkertijd is Stichtse Vecht onderweg om Millenniumgemeente te worden. Dit behoort ook tot het werkterrein van het platform Stichtse Vecht Fairtrade. Uit communicatief oogpunt heeft het de voorkeur om over fairtrade te spreken, ook als het eigenlijk over Millenniumdoelen gaat.'¹⁴

3.2 Activiteiten en subsidies

Criterium 3: De gemeente beschikt over een overzicht van de activiteiten die door de gemeente zijn uitgevoerd en/of gesubsidieerd onder de vlag van Millenniumgemeente.

Bevindingen:

- De gemeente heeft een goed beeld van de activiteiten die door haarzelf zijn uitgevoerd in het kader van de Millenniumgemeente.
- De gemeente heeft in het kader van de Millenniumgemeente subsidies verleend, lokale initiatieven gefaciliteerd, actief deelgenomen aan het Platform Fairtrade, het gebruik van fairtrade producten binnen haar bedrijfsvoering opgenomen en een rol genomen in de externe communicatie.
- Over de activiteiten die er in het kader van de Millenniumgemeente werden uitgevoerd is, voor zover de RKC heeft kunnen nagaan, weinig gecommuniceerd door het college naar de raad. De raad heeft evenmin actief geïnformeerd naar de voortgang of resultaten.

Toelichting

De activiteiten van de gemeente zijn als volgt te categoriseren:

Verlenen van subsidies	Op basis van het subsidieprogramma van de gemeente wordt subsidie verleend aan organisaties die een bijdrage leveren aan de Millenniumdoelstellingen. Tevens wordt subsidie verleend voor de uitreiking van de Wereldbokaal.
Faciliteren	Lokale organisaties die een bijdrage leveren aan de Millenniumdoelstellingen worden door de gemeente gefaciliteerd.
Deelname aan platform	De gemeente Stichtse Vecht neemt ambtelijk en bestuurlijk deel aan het Platform Fairtrade Stichtse Vecht.
Gebruik Fairtrade producten	De gemeente vervult een voorbeeldrol op het terrein van fairtrade. Fairtrade maakt onderdeel uit van het gemeentelijk beleid en de gemeente handelt hiernaar.
Communicatie	Om inwoners, bedrijven en organisaties en de eigen organisatie te informeren over het doel en activiteiten die er in het kader van fairtrade en Millenniumdoelen georganiseerd worden.

¹³ Gemeente Stichtse Vecht, lijst met contactpersonen, excelbestand

¹⁴ Platform Stichtse Vecht Fairtrade, communicatieplan versie 2, augustus 2012, p.2

Hieronder worden deze activiteiten nader toegelicht.

Verleende subsidies

In de periode 2013 – 2015 zijn de volgende subsidies verleend:

- Een jaarlijkse subsidie van € 2.000,- aan SISABplus voor de jaarlijkse uitreiking van de wereldbokaal aan het beste initiatief op het terrein van ontwikkelingssamenwerking.
- Een jaarlijkse subsidie van € 250,- aan SISABplus voor de overige activiteiten op het terrein van ontwikkelingssamenwerking.
- Een jaarlijkse subsidie aan SISAL voor activiteiten als continuering van de samenwerkingsovereenkomst van de gemeente Stichtse Vecht met Kitea/Kondoa in Tanzania. In 2013: € 1.122,- (afbouwregeling), in 2014: € 748,- (afbouwregeling) en 2015: € 625,- en € 252,- (extra) voor 2015 voor bewustwordingsactiviteiten (o.a. via de website).
- Een jaarlijkse subsidie aan SOMO voor ontwikkelingssamenwerkingsprojecten voor schoolkinderen in Outjo, Namibië. In 2013 en 2014: € 250,-, in 2015: € 625,-

Faciliterende activiteiten

De gemeente faciliteert lokale organisaties die een bijdrage leveren aan de Millenniumdoelstellingen door:

- het beschikbaar stellen van vergaderlocaties en –faciliteiten;
- doorverwijzing, bijvoorbeeld naar het co-financieringsfonds van de VNG;
- verbindingen te maken tussen partijen in het netwerk;
- mee te denken met c.q. advies te geven aan lokale organisaties;
- overige vormen van bestuurlijke/ambtelijke ondersteuning.

Deelname aan Platform Fairtrade Stichtse Vecht

- De gemeente heeft ambtelijk, politiek (raadslid) en af en toe bestuurlijk deelgenomen aan vergaderingen van het Platform Fairtrade Stichtse Vecht. Dit platform is de afgelopen jaren 14 maal bijeengekomen: 4 maal in 2012, 6 maal in 2013 en 3 maal in 2014.
- De gemeente heeft een werkbudget aan het Platform beschikbaar gesteld.
- De gemeente heeft een centrale rol vervuld bij het uitvoeren van een nulmeting fairtrade. Er zijn 317 organisaties en bedrijven aangeschreven en verzocht een vragenlijst in te vullen. Met 49 ingevulde vragenlijsten lag de respons op 15,5%. De resultaten zijn door de gemeente verwerkt.

Gebruik fairtrade producten

- In het restaurant van het gemeentekantoor worden een aantal fairtrade producten geserveerd.
- De thee en filterkoffie in de gemeentelijke gebouwen is fairtrade.
- De koffie uit de koffieautomaten wordt in de nabije toekomst - januari 2016 - fairtrade koffie. Oorspronkelijk werd aangegeven dat dit vanaf 2014 zou gebeuren, aangezien eind 2013 het lopende contract zou aflopen.
- Bij evenementen en vergaderingen worden waar mogelijk ook fairtrade wijn, sappen, koekjes en zoutjes geserveerd.
- De kerstpakketten bestaan soms uit fairtrade producten.

Communicatie

- Door o.a. artikelen in de plaatselijke media, persberichten, opnames van RTV Stichtse Vecht, 'verkeers'borden, twitter en interne communicatie wordt gecommuniceerd over fairtrade en de Millenniumdoelen.
- Het versturen van brieven naar scholen primair en middelbaar onderwijs met het aanbod van een gastles over fairtrade door een gastdocent (februari 2014)
- Stichtse Vecht heeft bij monde van de toenmalige burgemeester de provincie Utrecht gevraagd Fairtrade provincie te worden, als eerste provincie van Nederland.

Over de activiteiten die er in het kader van de Millenniumgemeente werden uitgevoerd is, voor zover de RKC heeft kunnen nagaan, weinig gecommuniceerd door het college naar de raad. Dit terwijl dit wel tijdens de raadsvergadering van 29 mei 2012 door de wethouder is toegezegd: '... daarnaast onze fair trade activiteiten, Millenniumactiviteiten, duurzaamheidshuis activiteiten. We zijn dus op een heleboel punten behoorlijk bezig maar het is vooral van belang om een heel goed beeld te krijgen hoe je dit goed monitort, goed inplant en programmeert want anders zijn we er alleen maar over aan het praten en het is ook vooral van belang om dit heel helder neer te leggen en te verankeren. Dus u gaat daar de komende maanden absoluut meer over horen van het college.'

Tegelijkertijd heeft de RKC niet kunnen vaststellen dat de raad zelf vragen heeft gesteld aan het college over de voortgang of resultaten.

Het college en de raad zijn wel geïnformeerd door nieuwsbrieven van het Platform en ontvingen uitnodigingen voor bijeenkomsten van fairtrade en SISABplus. En er was er ambtelijk contact met de wethouder, die de overige leden van het college mondeling op de hoogte hield.

3.3 Activiteiten Platform Fairtrade Stichtse Vecht en andere partijen

Criterion 4: De gemeente beschikt over een overzicht van de activiteiten die andere partijen hebben uitgevoerd onder de vlag van Millenniumgemeente c.q. in het kader van de Millenniumdoelen.

Bevindingen:

- De gemeente is op hoofdlijnen op de hoogte van de activiteiten van andere organisaties, zoals SISABplus, SISAL en SOMO, door persoonlijke contacten op ambtelijk, bestuurlijk en politiek niveau. Een vertegenwoordiger van de gemeente is veelal aanwezig bij bijeenkomsten die door deze organisaties worden georganiseerd.
- De organisatie SISABplus heeft volgens de gemeente meer overzicht over alle activiteiten. Deze organisatie probeert, maar dit staat los van Fairtrade, de initiatieven te bundelen.

Toelichting

Naast de gemeente zijn er andere partijen betrokken bij de Millennium- en fairtrade-campagne. Hieronder gaan we in op de activiteiten die door hen zijn uitgevoerd, waarbij we een onderscheid maken tussen het Platform Fairtrade Stichtse Vecht en andere partijen.

Platform Fairtrade Stichtse Vecht

Ten aanzien van de fairtradicampagne heeft het Platform Fairtrade Stichtse Vecht een belangrijke rol. Deze lokale werkgroep heeft zich actief ingezet om de titel Fairtradegemeente te behalen en te behouden. Doordat de 6 criteria waaraan een Fairtradegemeente helder zijn geformuleerd was duidelijk wat er nodig was om hier aan te voldoen. Het platform heeft een concept-Plan van Aanpak opgesteld om het predicaat Fairtradegemeente te behalen en de acties die daaruit vloeien uitgevoerd. Zo zijn er winkels en bedrijven benaderd om hen te stimuleren fairtrade producten te verkopen en gebruiken en zijn er activiteiten uitgevoerd en persberichten uitgegeven om de kennis over fairtrade binnen de samenleving te vergroten.

Uit het gesprek met de ambtelijke organisatie is het volgende aangegeven over het Platform: 'Tijdens de startbijeenkomst is er op aangestuurd dat de focus van het Platform zou liggen op fairtrade. Dit maakte dat organisaties als SISAL en SOMO ervoor hebben gekozen niet deel te nemen aan het Platform, aangezien fairtrade niet hun 'core-business' is.

Andere partijen

In het kader van fairtrade leveren ook andere partijen een bijdrage aan de Millenniumgemeente, zoals winkels die fairtradeproducten verkopen en instellingen, bedrijven en inwoners die fairtradeproducten gebruiken.

Op basis van door de gemeente beschikbaar gestelde documentatie is af te leiden welke activiteiten er zoal zijn uitgevoerd door andere partijen. Hieruit komen vooral activiteiten naar voren van stichtingen op het gebied van Internationale Samenwerking, zoals SISABplus, SISAL en SOMO. Het gaat dan voornamelijk om het organiseren van themabijeenkomsten.

De gemeente is op hoofdlijnen op de hoogte van de activiteiten van deze organisaties door persoonlijke contacten op ambtelijk, bestuurlijk en politiek niveau. Er is ook vaak wel een vertegenwoordiger van de gemeente bij bijeenkomsten die door deze organisaties worden georganiseerd. Een organisatie als SISABplus heeft echter meer overzicht over alle activiteiten. Zij probeert, maar dit staat los van fairtrade, de initiatieven te bundelen.

Daarnaast hebben deze stichtingen activiteiten uitgevoerd die door de gemeente zijn gesubsidieerd. Conform de gemeentelijke subsidie-eis dragen deze activiteiten bij aan een of meerdere Millenniumdoelstellingen. De gesubsidieerde projecten en activiteiten die door hen zijn uitgevoerd zijn onder meer: de uitreiking van de Wereldbokaal, continuering van de samenwerkingsovereenkomst van de gemeente Stichtse Vecht met Kitea/Kondoa in Tanzania en projecten voor schoolkinderen in Outjo (Namibie). Deze subsidierelaties tussen de gemeente en de organisaties SISAB en SISAL bestonden overigens al voor de vorming van de gemeente Stichtse Vecht. Ten aanzien van SOMO was sprake van incidentele subsidies.

Verder is bekend dat de Stichting SOMO succesvol een subsidieaanvraag bij de VNG heeft ingediend voor het vervaardigen van een flyer/folder waarin informatie wordt gegeven over het werk van SOMO en de Millenniumdoelstellingen. Deze flyers zijn uitgereikt tijdens de vrijwilligersdag op 1 november 2014 in Bisonspoor in Maarssen.

Op de site fairtradegemeenten.nl kunnen de verschillende Fairtradegemeenten zich presenteren. Raadpleging van deze site ten aanzien van Stichtse Vecht leverde echter op 1 september 2015 op dat er slechts 1 nieuwsbericht was geplaatst (april 2014) en dat de campagnepagina van de gemeente leeg was. Wel is aangegeven welke winkels fairtradeproducten verkopen.

3.4 Financiën

Criterium 5: De gemeente heeft inzicht in de financiële middelen die gemoeid zijn met de Millenniumgemeente in de periode 2011-2015.

Bevindingen:

- De gemeente heeft inzicht in de uitgaven die door de gemeente zijn gedaan in het kader van de Millenniumgemeente.
- De gemeenteraad stelt jaarlijks een bedrag van zo'n € 8.500 beschikbaar voor de Millenniumdoelstellingen. Hiervan is zo'n 40% voor subsidies (inclusief de Wereldbokaal), 25% voor het Millenniumpakket van de VNG, 25% voor bijeenkomsten en het Platform bedoeld en 10% voor overig/onvoorzien.
- De feitelijke uitgaven zijn lager uitgevallen dan begroot doordat de kosten voor het Millenniumpakket niet in alle jaren zijn gefactureerd door de VNG.
- De gemeente heeft geen inzicht in de financiële middelen die door andere organisaties zijn ingezet in de periode 2011-2015.

Toelichting

Het meerjarenbudget voor de activiteiten in het kader van de Millenniumdoelstellingen bedraagt € 8.531. De kosten worden geboekt vanuit het budget 'milieubeheer overige', dat tot en met 2014 was ondergebracht in programma 8 (natuur en milieu) en vanaf 2015 is ondergebracht in programma 3 (fysiek domein).¹⁵

Vanuit de ambtelijke organisatie zijn gegevens aangeleverd over de uitgaven in het kader van de Millenniumgemeente¹⁶. In de navolgende tabel zijn de uitgaven in de jaren 2013 en 2014 weergegeven.

	2013		2014	
Uitgaven	Begroot	Gerealiseerd	Begroot	Gerealiseerd
Subsidie SISABplus	€ 2.250	€ 2.250		
Subsidie SOMO	€ 250	€ 250	€ 3.500	€ 3.500
Subsidie SISAL	€ 1.122	€ 1.122		
VNG Millenniumgemeentepakket	€ 2.015	€ 2.015	€ 2.015	€ 0
Organisatie bijeenkomsten / Platform Fairtrade	€ 2.000	€ 2.370	€ 2.000	€ 1.082
Overige / onvoorzien	€ 1.000	€ 286	€ 1.000	€ 387
Totaal	€ 8.637	€ 8.293	€ 8.515	€ 4.969

Voor 2015 is een bedrag van € 8.531 door de gemeente begroot voor de Millenniumdoelen. Op basis van de beschikkingen is afgeleid dat hiervan een bedrag van € 3.752 bestemd is voor subsidies.

In het kader van de campagne Millenniumgemeente neemt de gemeente het basispakket Millennium gemeente Campagne af van de VNG à € 2015 per jaar. Hiervoor krijgt de gemeente onder meer de beschikking over een stappenplan, een coach voor een dagdeel per jaar en PR-materiaal. De gemeente Stichtse Vecht heeft gekozen voor het basispakket voor 4 jaar, van 2012 – 2015 (inclusief een gratis profielpagina à € 700 per jaar) hetgeen neerkomt op een bedrag ineens van € 8.060 exclusief btw.

Gevraagd naar de reden waarom er in 2014 geen bestedingen zijn gerealiseerd voor het Millenniumpakket geeft de ambtelijke organisatie aan dat de bijdrage aan de VNG over 2014 niet betaald is. De gemeente heeft bij het afsluiten van de overeenkomst gevraagd om een jaarlijkse factuur en betalingsregeling. Met betrekking tot de bijdrage over 2014 is twee maal bij de VNG gevraagd om een factuur, maar deze heeft de gemeente nooit ontvangen en dus ook niet kunnen voldoen. Ook over 2015 is nog geen factuur ontvangen.

¹⁵ Document 'beknopte toelichting op enkele onderdelen t.b.v. het informatieverzoek i.v.m. onderzoek Millenniumdoelen' door de rekenkamercommissie.

¹⁶ Gemeente Stichtse Vecht, (2015), Excelbestand Meerjarenbegroting

3.5 Verhouding middelen en doelen

Criterium 6: De door de gemeente beschikbaar gestelde organisatie en middelen staan in verhouding tot de gestelde doelen.

Bevindingen:

- Hoewel het onduidelijk is wat de gemeente inhoudelijk precies wilde bereiken als Millenniumgemeente, is de opdracht aan het college in heldere prestatie-eisen geformuleerd. Het college heeft gekozen voor een rol als ondersteuner van lokale initiatieven. Daarbij lijkt het bescheiden beschikbare budget passend geweest.
- Het beschikbare budget en de ingezette ambtelijke capaciteit van gemiddeld 3 uur per week wijzen erop dat de gemeente geen al te hoge ambities had ten aanzien van de Millenniumdoelen.

Toelichting

De gemeente heeft als doelstelling dat ze een Millenniumgemeente wil zijn, een actieve bijdrage wil leveren aan een tweetal Millenniumprojecten, waaronder het project Fairtradegemeente, en het continueren van de uitreiking van de Wereldbokaal.

De financiële middelen die hiervoor beschikbaar zijn op basis van de begroting bedragen € 8.531. Hiervan is zo'n 40% voor subsidies (inclusief de Wereldbokaal), 25% voor het Millenniumpakket van de VNG, 25% voor bijeenkomsten en het Platform bedoeld en 10% voor overig/onvoorzien. Dit betekent dat er geen (ruime) middelen zijn voorzien voor het leveren van een actieve bijdrage aan een eventueel tweede Millenniumproject. Aan ambtelijke capaciteit is naar schatting gemiddeld 3 uur per week ingezet.

Uit het gesprek met de ambtelijke organisatie is het volgende opgetekend: 'De Millenniumdoelen hebben niet de grootste aandacht binnen de gemeente. Dit is ook wel af te meten aan de ambtelijke capaciteit die hiervoor beschikbaar is. De betrokken ambtenaar heeft er gemiddeld zo'n 3 uur per week aan besteed. Het idee was ook om het klein en efficiënt in te richten door de bal vooral bij de lokale initiatieven en partners te leggen.' En 'De aanpak van de Millenniumgemeente door de gemeente kan getypeerd worden als ad hoc, zonder planningen. Er was weinig tijd voor beschikbaar, het had niet de prioriteit en er werd zoveel mogelijk buiten de eigen organisatie belegd

4. Bijdrage aan Millenniumdoelen

De bevindingen van de RKC over de concrete resultaten voor de Millenniumdoelen komen langs de lijn van een tweetal criteria tot stand, die hieronder gezamenlijk beoordeeld worden.

Criterion 7: De gemeente heeft inzicht in de resultaten die in het kader van de Millenniumcampagne zijn gerealiseerd.

Criterion 8: De activiteiten die zijn uitgevoerd in het kader van de Millenniumdoelen hebben bijgedragen aan de doelstellingen van de gemeente en aan de realisatie van de Millenniumdoelen.

Bevindingen:

- De gemeente heeft haar eigen doelstellingen deels bereikt: de gemeente heeft zich aangemeld als Millenniumgemeente. Er is actief en succesvol invulling gegeven aan 1 Millenniumproject, te weten het verkrijgen en behouden van het predicaat Fairtradegemeente. Dit betekent dat de gemeente voldoet aan de 6 criteria die aan een Fairtradegemeente worden gesteld, waaronder het gebruik van fairtradeproducten in het gemeentehuis.
- Er is echter nooit een tweede Millenniumproject gedefinieerd en uitgevoerd.
- Onder de noemer Millenniumgemeente zijn subsidies voor Ontwikkelingssamenwerking verstrekt en de Wereldbokaal is jaarlijks uitgereikt. Met deze middelen zijn activiteiten uitgevoerd die tot resultaten hebben geleid in de betreffende landen. Dit gebeurde echter ook al voordat de gemeente de status Millenniumgemeente had. De kans bestaat dat deze subsidies waren afgebouwd als de gemeente Stichtse Vecht geen Millenniumgemeente zou zijn geweest.
- De gemeente heeft niet alle mogelijkheden benut die door de VNG met het Millenniumpakket werden geboden om de Millenniumcampagne onder de aandacht te brengen.
- De gemeente monitort alleen die informatie die nodig is voor het behalen en behouden van het Fairtradecertificaat en heeft inzicht in de activiteiten waarvoor zij subsidie verstrekt. De gemeente heeft geen inzicht in de resultaten van de inspanningen in termen van bewustwording, projecten, geldinzameling.
- Dit laat onverlet dat alle inspanningen die door organisaties, bewoners, bedrijven en gemeente zijn geleverd ten aanzien van fairtrade een positieve invloed gehad hebben op de verkoop en het gebruik van fairtradeproducten in de gemeente Stichtse Vecht.

Toelichting

Millenniumgemeente

De gemeente heeft zich – conform de aangenomen motie - bij de VNG aangemeld als Millenniumgemeente en het basispakket gedurende 4 jaar aangeschaft. Van deze faciliteiten heeft de gemeente ten dele gebruik gemaakt. Zo is het Millennium Gemeente Actiepakket aangevraagd en gebruikt en heeft de gemeente of een maatschappelijke organisatie Millennium Gemeente Symposia bezocht. De gemeente Stichtse Vecht is eenmaal 'host' geweest voor een dergelijk symposium. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van alle onderdelen in het basispakket van de VNG. Op basis van hiervan stelt de RKC vast dat er meer mogelijkheden zijn geboden door de VNG om de Millenniumcampagne onder de aandacht van de bevolking te brengen.

De gemeente Stichtse Vecht had de mogelijkheid op de site Millenniumgemeente een eigen profielpagina aan te maken, waar burgers en organisaties met behulp van tekst en audiovisueel materiaal hun activiteiten kunnen tonen. Deze pagina is echter in september 2015 niet vindbaar.

Het valt de RKC op dat het logo van de Millenniumgemeente weinig zichtbaar is op communicatie-uitingen van de gemeente, zoals de gemeentelijke website.

Actieve bijdrage aan minimaal twee te definiëren Millenniumprojecten

Het eerste Millenniumproject waar de gemeente actief uitvoering aan heeft gegeven is fairtrade. Dit heeft onder meer geleid tot het behalen en behouden van het predicaat Fairtradegemeente, en daarmee tot meer gebruik en verkoop van fairtrade producten door en binnen de gemeente. Verondersteld mag worden dat de campagne tevens heeft geleid tot meer bewustwording bij inwoners en bedrijven, maar de mate waarin is niet onderzocht.

Het feit dat de gemeente het fairtradepredicaat in 2013 heeft verkregen en in 2014 behield, betekent in termen van resultaten dat zij volgens een onafhankelijke jury voldoet aan de daaraan gestelde 6 criteria.¹⁷

De gemeente heeft inzicht in het aantal bedrijven en organisaties dat fairtrade producten verkoopt c.q. gebruikt. Verder vindt er geen monitoring plaats¹⁸. De huidige status is dat er voor zover bekend 19 winkels, 6 horecagelegenheden, 8 bedrijven en 15 maatschappelijke organisaties (en de gemeente) in Stichtse Vecht fairtrade producten verkopen c.q. gebruiken. In onderstaand figuur is de ontwikkeling zichtbaar gemaakt.

Branche	Aantal bij nulmeting 2012	Huidige aantal medio 2015	Toename
Winkels	11	19	+8
Horecagelegenheden	1	6	+5
Bedrijven	6	8	+2
Maatschappelijke organisaties	6	15	+9

Met bovenstaande activiteiten is getracht om een bijdrage te leveren aan alle Millenniumdoelen. Specifieke aandacht is uitgegaan naar het bevorderen van eerlijke handel (Millenniumdoel 8), een praktische manier om een bijdrage te leveren aan de bestrijding van armoede en betere levensomstandigheden van mensen elders ter wereld (en daarmee het verwezenlijken van de Millenniumdoelen)¹⁹.

Er is nooit (al dan niet formeel) een tweede Millenniumproject aangewezen waaraan de gemeente een actieve bijdrage levert of heeft geleverd. Wel is er altijd zo over gesproken dat de gemeente zich richt op lokale initiatieven, fairtrade en duurzaamheid.

De gemeente steunt lokale stichtingen die gericht zijn op activiteiten in ontwikkelingslanden die bijdragen aan de Millenniumdoelstellingen. Door middel van subsidies en faciliteiten levert de gemeente daar een bijdrage aan. Echter, ook voordat de gemeente Stichtse Vecht Millenniumgemeente was, verleende zij subsidies in het kader van Ontwikkelingssamenwerking aan de drie betreffende organisaties voor ontwikkelingssamenwerking.

De Millenniumdoelen worden ook wel in verband gebracht met het begrip duurzaamheid. In de gemeentelijke duurzaamheidsvisie²⁰ komen de woorden Millenniumdoelen en Millenniumgemeente

¹⁷ Zie pagina 8 van deze rapportage.

¹⁸ Gemeente Stichtse Vecht, document Beantwoording aanvullende vragen i.h.k.v. onderzoek Millenniumdoelen door de rekenkamercommissie.

¹⁹ Beknopte toelichting op enkele onderdelen t.b.v. informatieverzoek in verband met onderzoek Millenniumdoelen door de rekenkamercommissie.

²⁰ Gemeente Stichtse Vecht, (2013), Stichtse Vecht Energiek 2014-2020; Samen sterk in Duurzaamheid.

echter niet voor. Wel wordt in de inleiding van de visie gemeld dat Stichtse Vecht een fairtradegemeente is. In de publicatie Nul-scan 'Stichtse Vecht energiek gemeentelijke organisatie' worden de begrippen Millenniumgemeente en Fairtradegemeente genoemd. Het platform Fairtrade heeft zich in 2015 aangesloten bij het duurzaamheidshuis Stichtse Vecht.

In november 2014 is het fairtradecertificaat verlengd voor een periode van 2 jaar, dus tot november 2016. Ambtelijk bestaat de indruk dat het Platform, nu de druk van de ketel is, wat achterover leunt. Sinds eind 2014/begin 2015 is het Platform beduidend minder actief.

Wereldbokaal

De Wereldbokaal wordt sinds 2009 jaarlijks uitgereikt aan personen die namens een groep, instelling of stichting uit de gemeente Stichtse Vecht optreden en die zich actief inzetten op diverse terreinen van internationale ontwikkelingssamenwerking. Hieronder worden onder andere de volgende zaken verstaan: de bestrijding van extreme armoede, duurzame ontwikkeling, eerlijke wereldhandel, maatschappelijk verantwoord ondernemen en een betere toekomst voor vluchtelingen.

Aan de Wereldbokaal is een geldbedrag van € 2000,- verbonden. Het is de bedoeling dat dit geld besteed wordt aan een project dat voldoet aan de hieronder aangegeven criteria. Projecten die in aanmerking willen komen voor de Wereldbokaal moeten aan een aantal criteria²¹ voldoen. Conform de motie is de Wereldbokaal jaarlijks uitgereikt. In 2012 ging de SISAB-Wereldbokaal naar Stichting Mutende, in 2013 naar de stichting Youth in Nepal en in 2014 wederom aan de Stichting Mutende.

Millenniumdoelen

En hoe staat het anno 2015 met de Millenniumdoelen? Op de website oneworld.nl is hierover op de pagina 'alles over de werelddoelen' het volgende geschreven: 'De VN bedachten in 2000 voor het eerst ontwikkelingsdoelen voor de hele wereld: de acht Millenniumdoelen die dit jaar aflopen. Wat we daarmee precies bereikt hebben, is lastig te meten en we weten niet hoe de wereld er zonder de doelen uit zou hebben gezien. Het doel om het aantal mensen dat in extreme armoede leeft te halveren is volgens de VN gehaald, hoewel dat zonder de economische groei van China niet was gelukt. Doelen over moeder- en kindersterfte waren minder succesvol: nog steeds sterven elk jaar 300.000 vrouwen tijdens hun zwangerschap, bevalling, of in de dagen daarna. De werelddoelen gaan daarom door waar de Millenniumdoelen ophouden, maar zijn 'veel ambitieuzer', stellen de VN.'

Een artikel van De Correspondent²² geeft aan dat er op veel gebieden grote vooruitgang is geboekt. Zo is wereldwijd het aantal kinderen dat naar school gaat flink gestegen, lijkt een halvering van de extreme armoede gehaald en is het aantal kinderen dat wereldwijd sterft vóór het vijfde levensjaar gehalveerd. Verder is ook het deel van de wereldbevolking zonder toegang tot schoon drinkwater gehalveerd.

De relatieve hoeveelheid mensen met honger is niet gehalveerd, maar wel een eind op weg: van 24 procent van de wereldbevolking in 1990 naar 14 procent in 2013. En het verschil tussen het aantal jongens en meisjes dat naar school gaat is enorm afgenomen: van gemiddeld 86 meisjes per 100 jongens in ontwikkelingsregio's in 1990 tot 97 meisjes per 100 jongens in 2012.

²¹ Het project zal ten eerste moeten worden uitgevoerd met of voor mensen, om hun leefsituatie op sociaal, politiek en/of economisch gebied te verbeteren. Ten tweede zal het zich moeten richten op mensen woonachtig buiten de Nederlandse landsgrenzen en bij voorkeur een bijdrage leveren aan één of meerdere van de Millenniumdoelen. Ten derde moet het project een nieuwe activiteit zijn of een aanvulling op een bestaande activiteit en zal komend jaar moeten beginnen. Tenslotte moet de groep, instelling of stichting woonachtig of gevestigd zijn in de Gemeente Stichtse Vecht en niet dit jaar in aanmerking zijn gekomen voor een subsidie van de gemeente. Bron: nieuwsbericht SISABplus en gemeente Stichtse vecht op Millenniumgemeente.nl

²² Vermeulen, M. (2015), Wat is er terecht gekomen van de Millenniumdoelen? In: De Correspondent, 14 april 2015

Er zijn ook doelen niet gehaald. Universele toegang tot gezondheidszorg is nog ver weg. Hoewel moedersterfte sinds 1990 bijna gehalveerd is, is de beoogde reductie van 75 procent niet gehaald. Het aantal ondervoede kinderen is wereldwijd flink gedaald, maar nog niet gehalveerd. En wereldwijd heeft nog steeds 2.5 miljard mensen geen toegang tot hygiënische sanitaire voorzieningen, waarvan een miljard alleen toegang heeft tot open riolering.

5. Bestuurlijke reactie

Rekenkamercommissie
Endelhovenlaan 1
3601 GR MAARSSSEN

Datum

2 december 2015

Onderwerp

Bestuurlijke reactie op rekenkameronderzoek naar de Millenniumdoelen

Bijlage(n)

n.v.t.

Geachte leden van de Rekenkamercommissie,

Op 27 november 2015 ontvingen wij uw uitnodiging om bestuurlijk te reageren op de concept conclusies – en aanbevelingen in het rapport “Gemeente Stichtse Vecht en de Millenniumdoelen”, naar aanleiding van het rekenkameronderzoek naar de millenniumdoelen. Graag maken wij hierbij van deze gelegenheid gebruik.

Allereerst willen wij onze waardering uitspreken voor het door u uitgevoerde onderzoek naar de millenniumdoelen. Wij hebben het onderzoeksrapport bestudeerd en ook kennis genomen van de ambtelijke opmerkingen en de wijze waarop deze zijn verwerkt in uw rapport. Hieronder geven wij – op hoofdlijnen- onze reactie op de conclusies en aanbevelingen.

Conclusie 1

Uw eerste conclusie is dat de gemeente de motie van de raad om zich aan te melden als millenniumgemeente grotendeels heeft uitgevoerd. U concludeert tevens dat er geen tweede millenniumproject is aangewezen en/of uitgevoerd. Wij onderschrijven deze conclusies. Naast het fairtrade project is er formeel geen tweede millenniumproject gedefinieerd. Wel is, ter uitvoering van de betreffende motie, de jaarlijkse uitreiking van de wereldbokaal voor het beste initiatief op het terrein van ontwikkelingssamenwerking voortgezet. Ook worden, in de geest van de motie (en passend binnen onze gemeentelijke visie), lokale initiatieven die een waardevolle bijdrage leveren aan (één of meerdere) millenniumdoelen op verschillende manieren ondersteund, zoals ook staat toegelicht in paragraaf 3.2 van de nota van bevindingen.

Conclusie 2

Onder punt twee concludeert u het volgende: “er is door maatschappelijke organisaties, inwoners en bedrijven hard gewerkt om het predicaat Fairtradegemeente te verkrijgen en te behouden.” Graag voegen wij daaraan toe dat de gemeente (raad, college en ambtelijke organisatie) ook een (wezenlijke) bijdrage heeft geleverd aan het verkrijgen en het behouden van het predicaat Fairtradegemeente (en daarmee aan de millenniumdoelen), zoals toegelicht in hoofdstuk en 3 en 4 van de nota van bevindingen.

Conclusie 3

U concludeert dat het onderwerp Stichtse Vecht als Millenniumgemeente weinig tot geen aandacht heeft gekregen van bestuur, ambtelijke organisatie en politiek. Naar onze mening is hier een nuance op zijn plaats. Wij constateren met u dat dit onderwerp niet de grootste aandacht heeft gekregen, maar de term “geen” is hier naar onze mening niet op zijn plaats. Deze conclusie sluit ons inziens ook niet aan op de nota van bevindingen.

In uw conclusie maakt u een onderscheid tussen het onderwerp “Stichtse Vecht als millenniumgemeente” en “fairtrade”. U concludeert: “Over het onderwerp fairtrade is – bewust – meer gecommuniceerd door de gemeente en het Platform Fairtrade Stichtse Vecht dan over het onderwerp millenniumgemeente.” Naar onze mening leveren wij met het fairtrade project een bijdrage aan de millenniumdoelstellingen (als zijnde het eerste millenniumproject) en verdient het niet de voorkeur om deze onderwerpen in dit verband los van elkaar te zien.

Aanbevelingen

Uw aanbeveling “Mocht de gemeente overwegen een rol voor zichzelf te zien bij de nieuwe doelen van de Verenigde Naties, de Sustainable Development Goals 2015-2030, dan bevelen wij raad en college aan goed te doordenken wat zij hiermee wil bereiken” nemen wij ter harte. Indien de gemeenteraad dit op prijs stelt gaan wij graag met hen hierover in gesprek.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Stichtse Vecht,

gemeentesecretaris

burgemeester

6. Nawoord rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie heeft met belangstelling kennis genomen van de bestuurlijke reactie van B&W, waarin zij op systematische wijze een reactie geven op zowel de conclusies als de aanbeveling. Wij stellen vast dat B&W de conclusies op hoofdlijnen onderschrijven, hierbij enkele nuanceringen aangeven, en de aanbeveling ter harte nemen. De bestuurlijke reactie geeft ons geen aanleiding tot een nadere inhoudelijke reactie in dit nawoord.

De Rekenkamercommissie ziet de behandeling van het rapport door de raad met belangstelling tegemoet.

Bijlage 1: Bronnenoverzicht

Gemeente Stichtse Vecht (2011), Stabiliteit en vertrouwen; Coalitieprogramma 2011-2014

Gemeente Stichtse Vecht, (mei 2012), Startnotitie project Stichtse Vecht Millenniumgemeente en Fairtradegemeente

Gemeente Stichtse Vecht, (2013), Stichtse Vecht Energiek 2014-2020; Samen sterk in Duurzaamheid.

ICCO, Landelijke Vereniging van Wereldwinkels en Stichting Max Havelaar, (2012), Handleiding Fairtrade gemeente; breng Fairtrade dichterbij

Platform Fairtrade Stichtse Vecht Fairtrade, (2012), Verslag Startbijeenkomst over Millenniumdoelen en Fairtrade, 26 april 2012 van 19.30 – 21.00 uur

Platform Fairtrade Stichtse Vecht, (augustus 2012), concept-Plan van Aanpak, versie 5.0

Platform Fairtrade Stichtse Vecht, communicatieplan versie 2, augustus 2012, p.2

Vermeulen, M. (2015), Wat is er terecht gekomen van de Millenniumdoelen? In: De Correspondent van 14 april 2015

VNG, (2008), De VN Millenniumdoelen zijn gemeen(te)goed!

Websites Millenniumgemeente.nl en Fairtradegemeenten.nl

+ diverse documenten die zijn aangeleverd door de ambtelijke organisatie, zoals het document 'beknopte toelichting op enkele onderdelen t.b.v. het informatieverzoek i.v.m. onderzoek Millenniumdoelen' door de rekenkamercommissie', document 'beantwoording aanvullende vragen i.h.k.v. onderzoek Millenniumdoelen door de rekenkamercommissie' en een lijst met contactpersonen.

+ diverse documenten, zoals verslagen Platform Fair Trade Stichtse Vecht, juryrapporten Fairtrade, raadsnotulen en -besluiten, persberichten, verslagen bijeenkomsten SISABplus etc.

Bijlage 2: Criteria Fair Trade Gemeente

criterium	Indicatoren
1. Er is een lokale werkgroep actief die de initiatieven neemt om de titel te behalen. Nadien zorgt de groep dat de gemeente deze titel behoudt.	- Er is een lokale werkgroep actief - De werkgroep heeft een werkplan ontwikkeld voor de campagne - De werkgroep houdt de lokale campagnepagina up-to-date - De gemeente neemt zitting in of steunt de lokale werkgroep
2. Het gemeentebestuur spreekt zich uit vóór fairtrade. De gemeenteraad en de verschillende gemeentelijke afdelingen verwoorden fairtrade in hun beleid en handelen hiernaar.	- De gemeente koopt fairtrade koffie en thee (eventueel te vervangen door fairtrade koffie en cacao) in. De principes voor eerlijke handel zijn bovendien verankerd in het inkoopbeleid van de gemeente. Dit kan de werkgroep aantonen door middel van het inkoopbeleid, door een raadsbesluit of een door de raad aangenomen motie waarin de gemeente de keuze voor eerlijke handels- principes expliciet heeft benoemd. - 60% van het totale volume koffie en thee (eventueel te vervangen door fairtrade koffie en cacao) die aangeschaft is door de gemeenten voldoet aan de criteria van eerlijke handel. De gemeente heeft zich middels een raadsbesluit uitgesproken om binnen vijf jaar 100% koffie en thee (eventueel te vervangen door fairtrade koffie en cacao) aan deze criteria te laten voldoen. - In de kantine van de gemeente worden minstens vier eerlijke producten aan- geboden. via de interne en externe communicatiemiddelen van de gemeente bekendheid wordt gegeven aan de campagne zodat alle medewerkers van de gemeente, maar ook alle inwoners van de gemeente op de hoogte zijn van het streven om Fairtrade Gemeente te worden. - De gemeente levert praktisch of financieel een bijdrage aan de campagne.
3. In de plaatselijke winkels worden eerlijke producten duidelijk zichtbaar verkocht. Daarnaast serveren de horecazaken fairtrade producten en informeren zij de klant hierover.	- In een tabel staat aangegeven hoeveel winkels een gemeente moet hebben om in aanmerking te komen voor de titel. Het aantal inwoners van de gemeente is hierbij als uitgangspunt genomen.

4. Lokale organisaties, bedrijven en groothandels kopen en gebruiken fairtrade producten.	- Bedrijven en organisaties kunnen aantonen dat zij eerlijke producten inkopen en gebruiken. - Bedrijven en organisaties gebruiken minimaal fairtrade koffie en thee (eventueel te vervangen door fairtrade koffie en cacao), en bij voorkeur ook andere producten, zoals fruit en zoetwaren in de kantine en bv fairtrade kerstpakketten. - Op hun website, in hun bedrijfsblad of via andere communicatiekanalen geeft het bedrijf of de organisatie aan dat zij fairtrade producten gebruiken.
5. Er wordt een strategie ontwikkeld om de campagne langdurig in het nieuws te houden. Daarnaast wordt er een evenement georganiseerd waarbij het publiek bij de campagne betrokken raakt.	- Er is een knipselmap met een verzameling van artikelen of bijdragen aan radio of televisie. Er zijn minimaal zes inhoudelijke artikelen verschenen of optredens in de media geweest. - Er bestaat een communicatieplan waarin staat: wat, wordt aan wie, waar en wanneer op welke wijze gecommuniceerd? - Het publiciteitsevenement heeft plaatsgevonden. - De werkgroep zorgt ervoor dat hun eigen gemeente-pagina op www.fairtradegemeenten.nl altijd up-to-date is. Daarnaast wijst de werkgroep inwoners van de gemeente, maar ook media erop dat ze hier informatie kunnen vinden welke bedrijven, winkels en organisatie er in hun gemeente
6. De werkgroep zorgt er door initiatieven te nemen voor dat bedrijven of organisaties Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in hun eigen bedrijfsvoering gaan opnemen. Van de initiatieven die in deze handleiding worden aangereikt als mogelijkheden wordt er één uitgewerkt. Een andere mogelijkheid is dat er een vergelijkbaar initiatief wordt opgestart.	- De werkgroep geeft invulling aan het MVO criterium door middel van een van de 6 opties in de handleiding; of door een gelijkwaardig ander initiatief op te zetten. - Winkels en bedrijven die meetellen in het criterium MVO kunnen niet uitdragen dat zij een fairtrade winkel zijn. Ze gebruiken of verkopen immers geen fairtrade producten. Je kunt deze winkels op een eigen manier belonen. Bijvoorbeeld met een raamstickers dat deze bedrijven en organisaties zich inzetten voor een betere wereld.

Bijlage 3: Activiteiten

Datum	Activiteit	Georganiseerd door
08-12-2011	Uitreiking wereldbokaal 2011	SISABplus
26-04-2011	Startbijeenkomst Millenniumdoelen en fairtrade	Gemeente
21-06-2012	Bijeenkomst Fairtrade gemeente en Landroof in Ontwikkelingslanden	SISABplus
26-09-2012	Bijeenkomst Fairtrade en toerisme in Zuid Afrika: de schaduw van apartheid	
13-12-2012	Uitreiking wereldbokaal 2012	SISABplus
20-03-2013	Bijeenkomst Duurzame energie in ontwikkelingslanden	SISABplus
10-06-2013	Bijeenkomst over de aanpak van China in Afrika	SISABplus
05-09-2013	Ondernemersavond over maatschappelijk verantwoord ondernemen	Gemeente en Oicocredit
10-10-2013	Dag van de duurzaamheid: uitreiking titel Fairtrade gemeente	Platform Fairtrade Stichtse Vecht
14-10-2013	Bijeenkomst over particuliere initiatieven in ontwikkelingslanden	SISABplus
09-11-2013	Uitreiking titel Fairtradegemeente aan Stichtse Vecht	
11-12-2013	Uitreiking wereldbokaal 2013	SISABplus
17-01-2014	Stichtse Vecht 'host'gemeente voor Regionaal Millenniumgemeente symposium	
10-04-2014	Bijeenkomst over migranten ten aanzien van activiteiten in land van herkomst	
17-07-2014	Bijeenkomst 50 jaar Molukkers in Stichtse Vecht	SISABplus
06-10-2014	Bijeenkomst Ervaringen van jongeren m.b.t. projecten in Ghana	SISABplus
10-10-2014	Dag van de duurzaamheid: Fairtrade Friday (eerlijke winkelstraat)	Gemeente
27-11-2014	Informatie- en discussiebijeenkomst "Fair van mijn bed show" over Millenniumdoelen/fairtrade	Platform Fairtrade Stichtse Vecht
10-12-2014	Uitreiking wereldbokaal 2014	SISABplus
23-05-2015	Bijeenkomst 'Hoe verdeeld zijn wij eigenlijk?'	SISABplus

Bijlage 4: Gebruik Millenniumpakket

De gemeente heeft zich bij de VNG aangemeld als Millenniumgemeente en het Millenniumpakket aangeschaft.

Onderdeel	Toelichting	Gebruikt / toegepast door de gemeente?
Millennium Gemeente Stappenplan	Het Millennium Gemeente Stappenplan biedt gemeenten en Teams 2015 concrete handvatten om te komen tot goed functionerende Millennium Gemeenten.	Als achtergrondinformatie gebruikt
Millennium Gemeente Coaching	Gemeenten kunnen advies op maat krijgen van de Millennium Gemeente Coaches. Binnen het Basispakket is de Coach voor maximaal een dagdeel per jaar beschikbaar.	Nee
Millennium Gemeente Actiepakket	Het actiepakket bestaat uit een aantal communicatiemiddelen waarmee gemeenten aan de eigen bevolking en aan de buitenwereld kunnen laten zien dat zij Millennium Gemeente zijn.	Ja
FSC Quest	Jonge Scouts in heel Nederland gaan in hun gemeente op zoek naar duurzame initiatieven en stimuleren burgers, bedrijven en de gemeente om hun woonplaats nog duurzamer te maken. De uitkomsten en adviezen van de jongeren worden via filmpjes op de website www.Millenniumgemeente.nl en social media verspreid. Voor de FSC Quest werkt VNG International samen met FSC Nederland en Scouting Nederland.	Nee
Digifette Serious Request	Wat doen jongeren in Millennium Gemeenten op de route naar het Glazen Huis van 3FM Serious Request? De Digifette is het digitale zusje van de estafette. Net als het Olympisch vuur op weg naar de Olympische Spelen, reist het digitale stokje langs verschillende scholen in Nederland om te finishen in het Glazen Huis. Jongeren laten elkaar en anderen gaandeweg zien, wat zij bijdragen om de Millenniumdoelen in 2015 te halen. Gekoppeld aan de Digifette kunnen fondsenwervende activiteiten georganiseerd worden.	Nee
Festival toolkit	Binnen de meeste gemeenten vinden meerdere keren per jaar festivals plaats, waar Millennium Gemeenten bij kunnen aansluiten. Met de toolkit ondersteunt VNG International gemeenten met creatieve concepten, praktische tips en doorverwijzing naar samenwerkingspartners.	Nee

Millennium Gemeente krant	Millennium Gemeenten kunnen periodiek via ETT Media een Millennium Gemeente krant uitbrengen. De krant biedt een uitstekende mogelijkheid om een groot aantal inwoners te informeren over activiteiten en resultaten in het kader van de Millennium Gemeente campagne. Teams 2015 kunnen bijdragen aan de content van de krant, die huis-aan-huis wordt verspreid.	Nee. Dit vergde te veel ambtelijke capaciteit.
Millennium Gemeente Portal	De portal www.Millenniumgemeente.nl is de officiële campagnesite die laat zien hoe gemeenten en gemeenschappen bijdragen aan de Millenniumdoelen. De campagnewebsite is bedoeld voor burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, media en politiek. De website heeft social media koppelingen, waardoor de content gemakkelijk verspreid kan worden over het internet. De Teams 2015 kunnen deze website gebruiken om te communiceren over hun activiteiten. Iedere Millennium Gemeente kan een eigen profielpagina aan laten maken, waar burgers en organisaties met behulp van tekst en audiovisueel materiaal hun activiteiten kunnen tonen (zie aanvullende diensten).	Geen profielpagina van de gemeente Stichtse Vecht (en andere Millenniumgemeenten), aanwezig. Wanneer er gezocht wordt op Stichtse Vecht geeft dit 16 hits naar nieuwsberichten.
Millennium Gemeente symposia	In 2012 en in 2014 organiseert VNG International in de regio's Noord, Midden en Zuid in totaal zes symposia. Deze staan in het licht van de vernieuwingen in de Millennium Gemeente campagne. Tijdens de workshops is er veel ruimte voor de uitwisseling van ervaring tussen betrokkenen uit Millennium Gemeenten onderling en met experts. De toegang is €100,- per persoon. Het basispakket geeft recht op 2 gratis toegangskaartjes per symposium.	Ja, niet allemaal, maar aantal bezocht. 1x als host opgetreden.
Prijs voor de Meest Inspirerende Millennium Gemeente	Jaarlijks reikt VNG International de prijs voor de 'Meest Inspirerende Millennium Gemeente' uit. Alle Millennium Gemeenten die gebruik maken van het basispakket komen voor deze prijs in aanmerking. De prijs is een erkenning voor de kwaliteit van de activiteiten van de Millennium Gemeente en haar Team 2015 en de betrokkenheid van de bevolking. De prijs wordt uitgereikt op de zeer goed bezochte nieuwjaarsreceptie van VNG International. De uitreiking leidt altijd tot veel media aandacht.	Niet op ingeschreven